

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”
Навчально-науковий інститут педагогіки і психології
Кафедра соціальної педагогіки

Силабус освітнього компонента

СОЦІАЛЬНЕ ПРОЄКТУВАННЯ

Назва курсу	Соціальне проєктування
Веб-сайт для курсу	http://do.luguniv.edu.ua/ http://do1.luguniv.edu.ua/
Мета й завдання курсу	<p><i>Мета курсу:</i> опанування здобувачами вищої освіти теоретичними знаннями та практичними навичками з методології розробки та реалізації соціального проєкту як ефективного інструменту вирішення різноманітних соціальних проблем.</p> <p><i>Завдання курсу:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • сформувати у майбутніх соціальних працівників, соціальних педагогів, практичних психологів систему знань, на якій ґрунтується сучасне соціальне проєктування; • сприяти набуттю ними вмінь і навичок, необхідних для здійснення проєктування соціальних структур і процесів, використання універсального інструментарію та методів проєктування; • навчити шукати нестандартні та ефективні рішення розв’язання різноманітних соціальних проблем; • навчити формулювати цілі і завдання діяльності, планувати заходи, розробляти кошторис, готувати проєктну заявку для залучення фінансування; • навчити здійснювати моніторинг виконання проєкту.
Тривалість курсу	<p>3 кредити, 90 годин</p> <p>Лекції – 18 год. (денна форма навчання), 6 год. (заочна форма навчання)</p> <p>Практичні заняття – 18 год. (денна форма навчання), 6 год. (заочна форма навчання)</p> <p>Самостійна робота – 54 год. (денна форма навчання), 78 год. (заочна форма навчання)</p>
Результати навчання	<p>Вивчення курсу сприяє:</p> <p><i>Формуванню інтегральної компетентності:</i> здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у сфері соціальної роботи, соціальної педагогіки і психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог</p> <p><i>Набуттю загальних компетентностей:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. - Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. - Здатність планувати та управляти часом. - Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. - Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. - Здатність приймати обґрунтовані рішення. - Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов’язків. <p><i>Набуттю спеціальних компетентностей:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Здатність до аналізу соціально-психологічних і соціально-педагогічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади, розуміння природи поведінки, діяльності та

	<p>вчинків, виявлення актуального стану психологічної безпеки, наявних ризиків та їх уникнення.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб. - Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці. - Здатність до розробки та реалізації соціальних проєктів і програм спільно з європейськими та євроатлантичними інституціями. - Здатність до застосування методів менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу. - Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад, встановлювати і підтримувати професійні відносини, співпрацювати з профільними фахівцями, професійними організаціями, іншими зацікавленими сторонами щодо виконання професійної діяльності. - Здатність виявляти і залучати ресурси організацій-партнерів з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності. <p>Вивчення курсу повинно забезпечити досягнення здобувачами таких програмних результатів навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами. - Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, соціальної педагогіки, практичної психології, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід. - Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної, соціально-педагогічної, психологічної проблеми. - Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки. - Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення профілактичних та просвітницьких заходів, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо відповідно до вимог замовника, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях. - Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях. - Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи, розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних, соціально-педагогічних та психічних явищ в контексті виконання професійних завдань. - Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога. - Налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів. - Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин; складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> - Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання. - Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних, гендерно-вікових та інших відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень. - Конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки. - Визначати зону професійної відповідальності та взаємодіяти з різними фахівцями, органами, установами, організаціями щодо виконання завдань професійної діяльності <p><i>Soft skills</i> уміння налагоджувати міжособистісні контакти; працювати в команді; креативність; вміння прогнозувати; гнучкість, швидка адаптація до змін та ін.</p>
<p>Теми</p>	<p>Тема 1. Сучасні підходи до соціального проектування. Предмет, завдання соціального проектування. Принципи і методи досліджень проблем соціального проектування педагогів. Проектування, як «ідеальне передбачення і практичне втілення того, що повинно бути». Загальне уявлення про проєктне мислення, його складові та шляхи формування. Класифікація типів проєктного мислення: «побутове», «емпіричне», «теоретичне» і «квазітеоретичне». Проектна ідея, проєкт.</p> <p>Тема 2. Ініціювання соціального проєкту Проектна термінологія, методи генерування та відбору ідей мозковий штурм, SWOT- та LEAN-аналіз, самоаналіз тощо), обґрунтування, актуальність та доцільність проєкту з використанням методик «дерево проблем». Формулювання мети і завдання з допомогою методик «дерево цілей» та із застосуванням критеріїв SMART, визначати цільову групу та очікувані результати проєкту.</p> <p>Тема 3. Поняття та сутність технології розробки та реалізації соціального проєкту. Визначення задуму (ідеї) проєкту. Соціальне діагностування в процесі розробки проєкту. Концепція проєкту та обґрунтування його актуальності. Логіко-структурна схема проєкту. Мета проєкту, вимоги до її формулювання. Визначення завдань проєкту. Очікувані результати. Змістове наповнення (планування) проєкту. Бюджет проєкту. Проєктні ризики. Поняття моніторингу. Функції моніторингу.</p> <p>Тема 4. Основи текстового опису проєкту Поняття аплікаційної форми. Компоненти текстового оформлення проєкту. Види текстового оформлення проєкту. Життєвий цикл проєкту: початок проєкту, початок розрахункового періоду, завершення проєкту. Розробка концепції проєкту. Поняття і структура текстового опису проєкту. Цілепокладання в проєктній діяльності: народження та фіксація задуму проєкту, самоаналіз, розробка концепції проєкту, «дерево проблем», «дерево цілей», завдання проєкту. Обґрунтування проєкту (правове, фінансове, організаційне обґрунтування). Оцінка життєздатності проєкту. Планування проєкту. Складання бюджету. Остаточна форма проєкту як тексту. Інтерфейс.</p> <p>Тема 5. Методи командної роботи над проєктом</p>

	<p>Поняття і функції методів командної роботи над проектом. Види методів роботи над проектом, їх характеристика. Дискусія. Метод «мозкової атаки». Ділова гра. Метод фокальних об'єктів. Метод створення сценаріїв. Метод контрольних запитань. Методика матриці ідей. Метод вживання в роль. Метод аналогії. Метод асоціації.</p> <p>Тема 6. Соціальна діагностика як етап проєктної діяльності. Соціальна діагностика. Мета діагностики. Наслідки проєктованого нововведення. Принципи соціальної діагностики. Соціальний показник. Вимоги до соціальних показників. Етапи соціальної діагностики: порівняння, аналіз отриманих вимірювань, інтерпретація.</p> <p>Тема 7. Соціальне прогнозування як фактор оцінки життєздатності соціального проєкту. Прогноз. Специфіка соціального прогнозу. Особливості прогнозування соціальних явищ і процесів. Технологія соціального прогнозування. Розробка програми дослідження. Побудова вихідної (базової) моделі та її аналіз. Побудова моделі прогнозного фону та її аналіз. Пошуковий прогноз. Нормативний прогноз. Верифікація прогнозу. Вироблення рекомендацій для управління проєктами. Проблема управління ризиками.</p> <p>Тема 8. Соціальна експертиза як метод оцінки соціального проєкту Поняття соціальної експертизи. Мета та функції соціальної експертизи. Предмет соціальної експертизи. Моделі соціальної експертизи: «Рецензія», «Моніторинг», «Проєкт». Організація соціальної експертизи. Експертиза конкурсних проєктів. Експертна рада. Експертний висновок. Експертне спостереження. Експерти. Методи відбору експертів: метод випадкового механічного відбору, метод відбору за документальними даними, метод відбору експертів, що ґрунтується на їх самооцінках, методика взаємооцінок, метод «снігової лавини». Надійність експертних оцінок. Заходи щодо зниження ролі побічних впливів. Методи соціальної експертизи. Метод експертної цінки. Метод фокус-груп. Ситуаційний аналіз. Метод «Делфі». методи активізації інноваційних рішень. Методи обробки даних. Контент-аналіз. Метод «репертуарних решіток». Підсумки соціальної експертизи. Форма подання соціальної експертизи. Ефективність соціальної експертизи</p> <p>Тема 9. Реалізація проєкту як заключний етап проєктної діяльності Захист проєкту. Технологія методу Р-М-Р (Результати-Методи-Ресурси). Управління реалізацією проєкту. Функціональна структура управління. Матрична структура управління. Проєктне управління. Контроль над реалізацією проєкту. Види контролю: попередній, поточний, заключний контроль. Моніторинг проєкту. Ліквідація проєкту. Проблеми «руїн» проєктів.</p>
Орієнтація (на кого розрахований курс)	для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти здобувачі спеціальності 231 Соціальна робота, освітня програма «Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Практична психологія»
Резюме викладача	Харченко Людмила Георгіївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки http://luguni.v.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/Harchenko-Lyudmyla-Georgiyivna.pdf
Інформація для підтримання зв'язку	Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 231 Соціальна робота, освітня програма «Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Практична психологія» можуть отримати, звернувшись безпосередньо до

з викладачем	викладача, який проводить заняття, або з письмовим запитом на електронну пошту викладача за адресою: lyudmula.kharchenko@sos-ukraine.org
Попередня підготовка	«Соціальна політика і соціальна робота в Україні», «Технології соціальної роботи», «Соціальна робота з різними категоріями клієнтів у громаді», «Соціальна робота з особами, що потрапили у СЖО», «Методологія наукових досліджень у галузі соціальної роботи», «Соціальне партнерство і посередництво в соціальній роботі».
Як навчатися?	<p>Вивчення курсу передбачає формування фахових компетентностей, які складають важливе підґрунтя професійної компетентності здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 231 Соціальна робота за освітньою програмою «Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Практична психологія»</p> <p>Лекція передбачає взаємодію лектора зі здобувачами при розкритті системи уявлень щодо тих чи інших явищ, процесів, понять курсу, допомагає здобувачам осмислити проблему й дійти певного висновку, спонукає їх до цілеспрямованої практичної діяльності.</p> <p>Практичне заняття передбачає організацію викладачем детального розгляду здобувачами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування через індивідуальне виконання відповідно до сформульованих завдань.</p> <p>Самостійна робота здійснюється як під час аудиторних, позааудиторних занять, без участі викладача, так і під його безпосереднім керівництвом.</p> <p>Зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою освітнього компонента.</p> <p>Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті, відбувається за процедурою визнання результатів навчання (http://surl.li/bihoc).</p>
Навчальні матеріали	<p style="text-align: center;">Базові:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Белявцева В. В., Гнатенко А. І., Зінченко О. С. Основи грантрайтингу та управління проектами в публічній сфері : метод. рек. для органів влади та недерж. орг-цій. Харків : Золоті сторінки, 2017. 148 с. • Бутченко Т. І. Соціальне проектування : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Соціальна робота» освітньо-професійної програми «Соціальна робота». Запоріжжя : ЗНУ, 2020. 107 с. • Бізнес-модель. Реєстрація. Оподаткування. Київ: ТОВ «Агентство «Україна». 2017. 92 с. • Коляда Т., Коляда Н. Соціальне проектування як творчий процес. <i>Соціальна робота та соціальна освіта</i>. Вип. 2(7). С. 35–41. • Лемко Г. І. Соціальне проектування: дефініція поняття. <i>Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах</i>. 2021, №78. С. 50–53. • Михайлишин Г., Довга М. Соціальне проектування як один із прогресивних засобів подолання проблем молодих сімей у Івано-Франківській області. <i>Освітній простір України</i>. 2019. № 17. С. 139–146. • Петренко Н. О., Кустіч Л. О., Гуменюк М. О. Управління проектами : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2017. 244 с. • Романовська Л. Особливості соціального проектування в соціальній роботі. <i>Педагогіка формування творчої особистості у вищій і</i>

загальноосвітній школах. 2020. № 68. Т. 1. С. 104–108.

- Романовська Л. І. Специфіка соціального проектування у професійній діяльності соціальних працівників. Теорія і методика професійної освіти. Випуск 21. Т. 3. 2020. С. 97–100.
- Julier, G. (2017) *Economies of design*. London: Sage.
- Kaszynska, P. (2021) 'The genealogies and archaeologies of social design – the architectures of the common good'. Design for Common Good conference.
- Keshavarz, M. (2018). *The Design Politics of the Passport. Materiality, Imobility, and Dissent*. London: Bloomsbury.
- Kimbell, L. (2021) 'Logics of social design'. Design for Common Good conference.
- Tonkinwise, C. (2019) 'Is social design a thing?' In Resnick, E. (ed). *The social design reader*. London: Bloomsbury, pp. 9-16.
- Tonkiss, F. (2017) *Socialising design? From consumption to production*. City, 21(6), 872-882.

Додаткові:

- Біла О. О. соціально -педагогічне проектування в закладах дошкільної, початкової та позашкільної освіти (контекст університетської підготовки соціологів) : навчально-методичний посібник. Одеса : «Астропринт», 2019.
- Гончарова С. Ю. Буряк І. В., Гончаров А. Б. Соціальне підприємництво: сутність, ознаки та місце у діяльності сучасних домогосподарств. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. Херсон, 2017. № 27/2. 125–130.
- Литвинова Н. А. Тренінг як ефективна форма групової роботи з молоддю групи ризику через застосування підходу Не нашкодь! *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. №1 (1). 2017. С. 33-40.
- Литвинова Н. А. Соціально-педагогічна підтримка молоді у недержавних організаціях. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2018, Том II. №8(322). С. 239–247.
- Михайлишин Г., Довга М. Соціальне проектування як один із прогресивних засобів подолання проблем молодих сімей у ІваноФранківській області. *Освітній простір України*. 2019. № 17. С. 139–146.
- Соціальне проектування : методичні рекомендації до практичних завдань для студентів спеціальності 232 «Соціальне забезпечення» другого (магістерського) рівня / уклад. С. Ю. Гончарова. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 49 с.
- Соціальне підприємництво: від ідеї до суспільних змін : посіб. / А. О. Корнецький, М. А. Гончарова, В. Я. Назарук та ін. Київ: ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2017. 188 с.
- Управління проектами: навчальний посібник / Уклад. Л.Є. Довгань, Г.А.Мохонько, І.П.Малик. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. 420 с.
- Arico, M. (2018). *Service design as a transformative force: Introduction and adoption in an organizational context*. PhD Thesis. Copenhagen Business School. Retrieved December 1, 2020, from <https://www.cbs.dk/en/research/departmentsand-centres/department-of->

	<p>management-politicsand-philosophy/events/phd-defence-marzia-arico</p> <ul style="list-style-type: none"> For more on inventive social research, see Marres, N., Guggenheim, M. & Wilkie, A. (2018). "Introduction". Marres, N., Guggenheim, M. & Wilkie, A. (Eds.) <i>Inventing the social</i>. Mattering Press (pp.17 – 37). Sloane, M. (2019). "On the need for mapping design inequalities". <i>Design Issues</i>, 35(4) (pp.3 – 11). <p style="text-align: center;">Інформаційні ресурси</p> <ul style="list-style-type: none"> Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua Національна академія педагогічних наук України URL: https://naps.gov.ua/ua/ Державна служба статистики України URL: http://www.ukrstat.gov.ua/ Офіційний портал Верховної Ради України. URL: https://www.rada.gov.ua/ Міністерство освіти і науки України URL: https://mon.gov.ua/ua Міністерство соціальної політики України. URL: https://www.msp.gov.ua/ Соціальне підприємництво в Україні. http://socialbusiness.in.ua. Український науково-методичний центр практичної психології і соціальної роботи URL: http://www.psyua.com.ua/ Бібліотека Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: http://libr.luguniv.edu.ua/ Цифровий репозиторій Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: http://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/ National Association of Social Workers. Social Work Practice. URL: https://www.naswnyc.org/page/420 Society for Social Work and Research. URL: https://secure.sswr.org/about-sswr/ National Association of Social Workers. Social Work Practice. URL: https://www.naswnyc.org/page/420 Society for Social Work and Research. URL: https://secure.sswr.org/about-sswr/ 		
Необхідне устаткування	Наявність мультимедійного обладнання, доступу до мережі Internet.		
Спільні / індивідуальні види навчальної діяльності	Лекція (оглядова/тематична; лекція-бесіда, лекція-візуалізація) Практичні заняття (презентація / дискусія / повідомлення / виконання завдань/ самостійна робота з джерелами інформації).		
Форми контролю	<p><i>Методи самоконтролю:</i> уміння самостійно оцінювати свої знання. <i>Поточний контроль</i> здійснюється за допомогою розробки проекту; усного опитування; письмового контролю, контрольна модульна робота. <i>Підсумковий контроль</i> – залік. Підсумковий контроль є сумою оцінок, отриманих здобувачем за виконання практичних завдань, контрольних модульних робіт, завдань для самостійної роботи. Максимальна оцінка становить 100 балів. Мінімальна кількість балів для отримання заліку – 50.</p>		
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду	Вид діяльності	Критерії оцінювання	Бали
	Виконання практичних занять	Всі завдання виконані вчасно, обґрунтовані, повні, вірні, з використанням основної та додаткової літератури.	0-30

діяльності)	Виконання завдань для самостійної роботи	Всі завдання виконані вчасно, обгрунтовані, повні, вірні, з використанням основної та додаткової літератури, носять творчий характер. Представлені вчасно для перевірки викладачем. Здобувач виконує два завдання на вибір із запропонованого переліку.	0-20
	Контрольна модульна робота	Представлено вірні й повні відповіді на завдання модульного контролю. Здобувач виконує контрольну модульну роботу у формі письмової роботи.	0-50
Усього за курс			100
Критерії рейтингу Шкала оцінювання: національна та ECTS			
Сума балів за всі види навчальної діяльності		Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
			для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
			для заліку
90 – 100		A	відмінно
83-89		B	Добре
75-82		C	
63-74		D	
50-62		E	Задовільно
21-49		FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-20		F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
Формат і політика курсу	<p>У курсі «Соціальне проєктування» логічно об'єднані тематичні блоки, що включають лекції, практичні заняття, контрольну модульну роботу у формі письмової роботи, консультації, спрямовані на формування програмних результатів.</p> <p>Практичні заняття включають елементи опитування, тестування, бесід та обговорення, виконання практичних завдань та завдань для самостійної роботи.</p> <p>Здобувач і викладач несуть спільну відповідальність для досягнення мети курсу, поважають один одного, неупереджено ставляться до думок і позицій інших щодо тих чи інших питань курсу.</p> <p>Викладач консулює здобувача щодо роз'яснення змісту і особливостей виконання практичних завдань, завдань для самостійної роботи, питань, які були недостатньо зрозумілі під час вивчення курсу.</p>		
Забезпечення виконання принципів академічної доброчесності	<p>У процесі роботи необхідно дотримуватися Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка” (http://surl.li/aigxy), відповідних принципів академічної доброчесності.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Письмові роботи, презентації мають бути авторськими, оригінальними. - Письмові роботи мають бути оформлені згідно встановлених правил, з 		

	<p>урахуванням вимог до цитування, подання відповідних покликань.</p> <ul style="list-style-type: none">- Виявлення ознак академічної недобросовісності в письмовій роботі є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.
Feedback курсу	<p>Зворотній зв'язок здійснюється на основі чату, системи повідомлень на сторінці курсу на освітньому порталі ЛНУ імені Тараса Шевченка – Digital Office, за допомогою платформ Google Meet, Microsoft Teams.</p>